

Thema 8

Werk

8.1 Waarom werken we?

Werk:

Iets doen waar anderen/of de samenleving behoefte aan hebben/heeft

Betaald of onbetaald

Werken doe je ook voor jezelf :

- Geld
- Vijf basisbehoeften volgens de psycholoog Maslow
 1. eerste levensbehoeften
 2. veiligheid en zekerheid
 3. behoefte om erbij te horen
 4. status (=waardering die mensen geven aan je beroep) en waardering
 5. jezelf ontwikkelen

Werken voor anderen/ de samenleving:

- Belasting

} verzorgingsstaat= een land waar de overheid burgers helpt als dat nodig is

- Premies

“Je leeft om te werken” of “Je werkt om te leven”?

Burn-out

Puntwoorden:

Werk

Hobby

Basisbehoeften

Levensbehoeften

Zekerheid

Veiligheid

Waardering

Erbij horen

Status

Doorgroeien

Belasting

Premie]

Verzorgingsstaat

Burn-out

8.1 Waarom werken we?

DE BESTE VAN NEDERLAND - Ieder jaar kunnen jonge timmermannen, verpleegkundigen en kappers 'Skills Heroes' worden. Ze zijn dan de beste in hun vakgebied. Leerling-verpleegkundige **Jessica van Voorden** (20) werd de beste van Nederland en mocht naar het WK Skills Heroes in Brazilië. "Toen ik dat hoorde, stond ik te gillen in de klas. Ik heb heel wat extra uurtjes geoefend buiten schooltijd; van wondverzorging tot omgang met patiënten. Ik wilde mezelf graag bewijzen tijdens de wedstrijd. Dat is gelukt!"

Bron: Metronieuws

"Ik wilde mezelf graag bewijzen"

Werk of hobby?

Veel mensen zijn weleens ziek. En dus is er werk voor verpleegkundigen zoals Jessica. We spreken van **werk** als je *iets doet waar anderen behoefte aan hebben*. Maar werken doe je natuurlijk ook voor jezelf. Tomaten plukken doe je waarschijnlijk vooral voor het geld. Andere dingen kun je doen als werk én voor je plezier. Zoals dj zijn op feesten, nagels verzorgen of voetbaltraining geven. Soms is een baan begonnen als hobby.

In dit hoofdstuk vertellen we waarom mensen werken en wat dit in hun leven betekent.

Behoeften

Geld verdienen is voor de meeste mensen de belangrijkste reden om te werken. Met dat geld kun je voor jezelf (en je gezin) zorgen. Maar werken vervult ook andere behoeften. Volgens de Amerikaanse psycholoog Maslow heeft ieder mens **vijf basisbehoeften** die volgens hem als een piramide op elkaar staan: de onderste behoefte in de piramide wil iedereen het eerste vervuld hebben. Als je dat gedaan hebt, ga je voor de volgende.

1. Eerste levensbehoeften

Met het loon dat je verdient koop je eten, drinken en kleren en betaal je de huur van je huis.

Zonder deze dingen kun je niet leven, daarom noemen we ze de 'eerste levensbehoeften'.

2. Behoeftte aan zekerheid

Als je een tijdelijk contract hebt, bijvoorbeeld voor een halfjaar, weet je dat je maar zes maanden op inkomsten kunt rekenen. Met een vaste baan heb je meer zekerheid. Je kunt dan makkelijker sparen. En je krijgt bij de bank eerder een lening voor een grote aankoop, zoals een auto of een huis.

Bron 1

Lekker, een krekelburger

Steeds meer jongeren ondernemen. Een daarvan is **Sander Peltenburg** (27). "Vlees produceren is enorm milieubelastend. Wij zochten iets anders en dat werd de krekelburger. Krekels bevatten veel waardevolle voedingsstoffen. We maken 1.000 burgers per dag en verkopen ze bijvoorbeeld aan restaurants."

Amber (11) heeft sinds twee jaar haar eigen bedrijfje in het bedrukken van T-shirts en tassen. "Het is een beetje een uit de hand gelopen hobby. Ik begon met adverteren op Instagram, nu heb ik een eigen website. Ik verdien zo'n honderd euro per maand. Ik weet niet wat andere 11-jarigen verdienen, maar voor mij is dat helemaal prima."

Bron: Trouw, NOS

Bron 2

3. Behoeft om erbij te horen

De meeste mensen werken samen met collega's en praten over allerlei onderwerpen, zoals hun gezin, vakanties en het nieuws. Voor veel mensen is sociaal contact een belangrijke reden om te werken. Mensen zonder betaalde baan doen daarom vaak vrijwilligerswerk. Je krijgt dan contact met anderen en neemt deel aan de samenleving.

4. Behoeft aan waardering

Als je baas tegen jou zegt: "Dat heb je goed gedaan", dan vind je dat prettig, omdat daaruit blijkt dat je gewaardeerd wordt. Het werk dat je doet, geeft je ook aanzien of status bij anderen. Met **status** bedoelen we *de waardering die mensen geven aan je beroep*. Of je nu chirurg bent of loodgieter, als je je werk goed doet, zijn anderen daar blij mee en dat geeft jou een fijn gevoel.

5. Behoeft om ergens goed in te worden

Werk kan helpen om jezelf te ontwikkelen. Je wilt bijvoorbeeld een evenement organiseren waar alles perfect is geregeld. Of van administratief medewerker doorgroeien naar teammanager. Als dat lukt, voel je je trots: je hebt iets bereikt.

Later kun je natuurlijk weer een hoger doel stellen, bijvoorbeeld "ik wil een eigen bedrijf". Steeds als je een nieuw doel hebt bereikt, voel je je goed. Je hebt jezelf ontwikkeld tot iemand die ergens heel goed in is.

Werken voor jezelf én voor anderen

Zoals je ziet, kun je met een baan je basisbehoeften vervullen. Daarnaast is arbeid ook belangrijk voor de samenleving. Iedereen die werkt, betaalt namelijk **belasting**. Daarmee zorgt de overheid voor dingen waar we allemaal belang bij hebben, zoals wegen, straatverlichting, scholen, ziekenhuizen en gevangissen.

Ook betaalt iedereen die werkt **premie**. Met dat geld kan de overheid mensen die niet kunnen werken een uitkering geven. Dat is fijn als je ziek wordt of een ongeluk krijgt of je baan kwijtraakt. Deze voorbeelden laten zien dat Nederland een **verzorgingsstaat** is, *een land waar de overheid de burgers helpt als dat nodig is*. In paragraaf 8.6 lees je hier meer over.

Waarom werken we?

In de Nederlandse maatschappij wordt hard werken belangrijk gevonden: 'je leeft om te werken'. Veel mensen hebben daarnaast een druk sociaal leven, zoals cursussen volgen, sporten en reizen. Van de jonge werknemers heeft 17 procent last van burn-out-klachten. Sommige mensen gaan daarom minder werken. Ze nemen genoegen met een lager inkomen, omdat ze andere zaken belangrijker vinden: 'je werkt om te leven'. Ze gaan liever iets leuks doen met hun vrienden of kinderen, een boek lezen, of gewoon even niets doen.

"Ik wilde iets doen met mijn hart"

Geluk speelt een grote rol in je werk: dat bewijst **Beau van Erven Dorens**. "Na twee jaar van mislukte sollicitaties met gelogen cv's hoorde ik in 1997 toevallig dat ze een dj zochten bij Talkradio. Dat was het begin van mijn carrière." Hij kwam uiteindelijk in 2001 bij RTL Boulevard terecht en daar had hij zijn grote doorbraak. De overstap naar SBS bleek geen goede keuze. Jarenlang maakte Van Erven Dorens flop na flop. "Ik stond onder aan de celebrityladder. Dat was mijn eigen schuld. Ik was klaar met de dingen die ik bij RTL deed. Ik verveelde me. En de nieuwe dingen die ik wilde doen, wilden zij niet. Bij SBS heb ik mijn best gedaan en de ballen uit mijn broek gewerkt. Maar ik paste er vanaf het begin al niet zo goed bij."

Van Erven Dorens ging terug naar RTL en maakte Five Days Inside. Daarmee won hij de Gouden Televizier Ring. In het programma bezocht hij onder meer een daklozenopvang en een gevangenis. "Ik wilde iets doen met mijn hart. Werk voelt niet meer als werk en dat is wel eens anders geweest." Bron: AD, de Volkskrant

Bron 3

30 beroepen met het hoogste aanzien

1. _____
2. Rechter
3. Burgemeester
4. Internist
5. Advocaat
6. Directeur
7. Notaris
8. Pilot
9. Huisarts
10. Hoogleraar
11. Radioloog
12. Politiecommissaris
13. Weg- en waterbouwkundig ingenieur
14. Brandweercommandant
15. Architect
16. Medisch analist
17. Tandarts
18. Apotheker
19. Dierenarts
20. Beroepsmilitair, kolonel
21. _____
22. Chemicus in labo
23. Psychotherapeut
24. Bioloog in milieuonderzoek
25. _____
26. Werktuigbouwkundig ingenieur
27. Accountant
28. Filiaalhouder van een bank
29. Fysiotherapeut
30. Hoofdverpleegkundige

10 beroepen met het laagste aanzien

1. Vuilnisophaler
2. _____
3. Kaartverkoper in een pretpark
4. Medewerker strijkservice
5. Bijrijder op vrachtwagen
6. Kamermeisje/jongen in een hotel
7. Medewerker carwash
8. _____
9. Glazenwasser
10. Medewerker callcenter

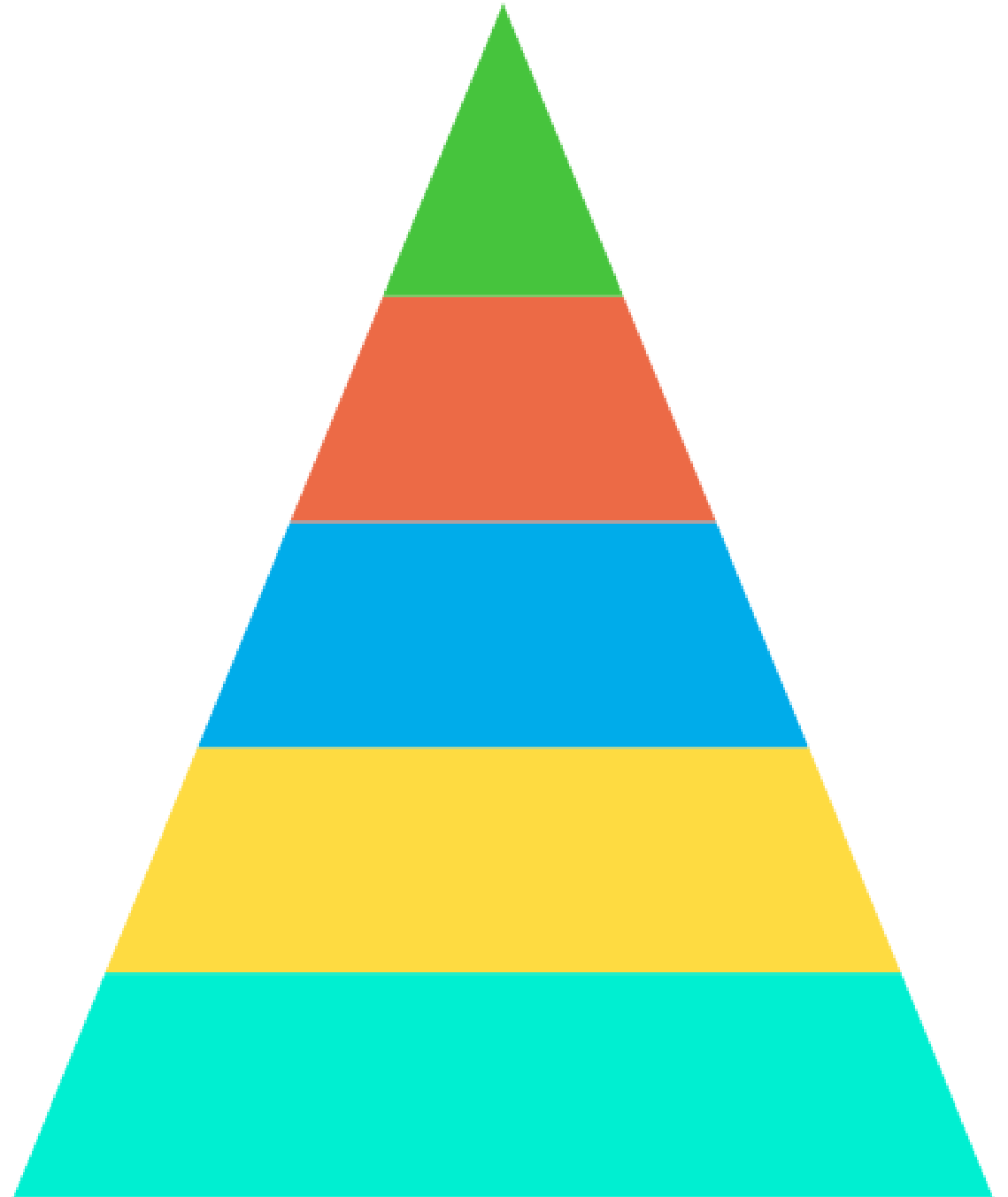
Verwerkingsopdracht 1

1. Op welke plaats horen de volgende 5. beroepen volgens jou?
schrijf het nummer erachter.
 - Profvoetballer
 - Chirurg
 - Schooldirecteur
 - Schoorsteenveger
 - Medewerker lopende band in een fabriek
2. Welk beroep heeft bij jou het meeste aanzien en waarom?
3. Welk beroep heeft voor jou het minste aanzien en waarom?

verwerkingsopdracht 2

[clip: Wie was Maslow?](#)

Vul de piramide van Maslow in met je eigen woorden/ of met een voorbeeld.

8.2 Een baan die bij je past

Hoe weet je of een baan bij jou past?

Check je bijbaan eens op de volgende punten?

- **Wat voor werk ga je doen?**

wat vind je leuk, alleen of team, vaste plek of mobiel, binnen/buiten, afwisselend, meerdere taken

- **Werk je veilig en gezond?**

arbowet: 'werkgevers moeten zorgen voor een veilige en gezonde werkplek'/ speciale regels voor jongeren

- **Hoeveel verantwoordelijkheid krijg je?**

eigen baas/ werknemer

- **Hoeveel verdien je ermee?**

afhankelijk van: werksoort, leeftijd, opleiding, kennis/ervaring
minimumloon vanaf 15 jaar vastgelegd

Recht op werk

Grondwet : de overheid moet haar best doen om voor voldoende banen te zorgen

Sollicitatieplicht; uitkering

Puntwoorden:

Werk

Baan

Verantwoordelijkheid

Taken

Arbowet

Werkgever

Werknemer

Minimumloon

Recht op werk

Grondwet

sollicitatieplicht

8.2 Een baan die bij je past

JE ZIT GEBAKKEN - Kat (22) werkt bij de marine als luitenant-ter-zee 3e klasse:

"Bij de marine doe je alles samen. Je bent geen individu meer, maar onderdeel van een geheel. Mijn ouders zagen een grote verandering tussen het moment waarop zij mij wegbrachten naar de Koninklijke Marine en zes weken later, na de introductie. Ik kwam er zelfstandiger, zelfverzekerder en bijdehanter uit. Ik stónd er. Mijn vader zei: 'Je zit gebakken, Kat. Je hebt een contract en je hoeft je de komende 12 jaar geen zorgen te maken.'" Bron: Trouw

"Ik ben zelfstandiger, zelfverzekerder en bijdehanter"

Of je nu luitenant-ter-zee bent, in een winkel staat of werkt als kapper, je beroep is belangrijk en bepaalt een groot deel van je leven.

Wat is voor jou de goede baan?

Om te weten of bepaald werk voor jou geschikt is, gebruik je de volgende vragen:

- Wat voor werk ga je doen?
- Werk je veilig en gezond?
- Hoeveel verantwoordelijkheid krijg je?
- Hoeveel verdien je ermee?

Hieronder gaan we dieper in op deze vragen.

Wat voor werk ga je doen?

Wat voor werk vind je leuk? Werk je liever met anderen of alleen? Heb je graag een vaste, eigen werkplek of wil je liever steeds ergens anders werken? Een KPN-monteur werkt vaak alleen, maar wel steeds op een andere plaats. Op een kinderdagverblijf werk je juist heel intensief met anderen samen.

Het is ook goed om te weten of het werk afwisselend is of dat je elke dag hetzelfde doet. Als verpleegkundige heb je bijvoorbeeld veel **verschillende taken**: overleg met collega's, patiënten wassen, bloeddruk en temperatuur meten en gegevens van patiënten bijhouden. En moet je met computers om kunnen gaan?

Want ook een automonteur sluit eerst een laptop aan op een auto om te kijken wat er kapot is aan de motor.

Beste baan ter wereld

BEIJING - Is dit de beste baan ter wereld? Volgens sommigen wel. In het Onderzoekscentrum voor reuzenpanda's in de Chinese stad Ya'an kun je 33.000 euro per jaar verdienen met het knuffelen van baby panda's. Je krijgt gratis kost en inwoning in het centrum en de werkzaamheden zijn heel eenvoudig: lief en leed met de panda's delen. Er zit één nadeel aan: je moet het hele jaar beschikbaar zijn, dus een vakantie zit er niet in. Bron: Trouw

Bron 4

STUDIEKEUZE

Wat speelt een belangrijke rol bij het maken van je studiekeuze?

94% De studie lijkt me **LEUK**.

33% De kans op een **BAAN** is groot.

26% Omdat je er later veel **GELD** mee verdient.

22% Je kunt er **VEEL KANTEN** mee op.

20% Ik wil mensen **HELPEN**.

17% Door deze studie kan ik een **VERSCHIL** maken.

Bron: EenVandaag, gevraagd aan 15- tot 18-jarigen

Bron 5

Werk je veilig en gezond?

Het is belangrijk dat je op een gezonde en veilige manier aan het werk bent. Daarom dragen bouwvakkers stevige schoenen en een helm. En op kantoor heb je een goede stoel nodig, anders krijg je last van je nek of rug. In de **Arbowet** (Arbeidsomstandighedenwet) staat precies hoe *werkgevers moeten zorgen voor gezonde en veilige werkplekken*. Voor jongeren zijn er zelfs speciale arboregels. Ze mogen bijvoorbeeld niet zwaar tillen en niet te lang achter elkaar werken.

Hoeveel verantwoordelijkheid krijg je?

Als je eigen baas bent, ben je verantwoordelijk voor alles wat er in je bedrijf gebeurt. Dat geeft veel vrijheid, maar je moet wel alles zelf regelen en je maakt vaak lange dagen. Als **werknemer** heb je altijd een baas boven je die zegt wat je moet doen. Maar ook als werknemer kun je veel verantwoordelijkheid krijgen, voor een speciaal project of een afdeling binnen het bedrijf.

Hoeveel verdien je ermee?

Hoeveel je precies verdient, is afhankelijk van het soort werk dat je doet, je leeftijd, je opleiding, je kennis en je ervaring. Om ervoor te zorgen dat niemand te weinig verdient, geldt voor werknemers vanaf 15 jaar een **minimumloon**. Dit is het loon dat je minimaal moet ontvangen als je werkt.

Recht op werk

Werken is een **recht**. Daarom staat in de grondwet dat de overheid haar best moet doen om voor voldoende banen te zorgen. Maar dat betekent niet dat iedereen automatisch werk vindt. Als het niet lukt om een baan te vinden, heb je recht op een uitkering. Vaak heb je dan wel een **sollicitatieplicht**. Dat betekent dat je moet blijven zoeken naar een baan. In sommige gevallen hoef je niet te solliciteren. Bijvoorbeeld als je zorgt voor een ziek familielid of als je bijna met pensioen gaat.

Dyslectische jongens ontwerpen robotarm

Tom van Dijk en **Miel Spreeuwenberg** hadden het niet makkelijk op de basisschool. Door hun dyslexie ging lezen heel moeizaam. "Ik draaide alle getallen om", vertelt Miel. "Ik zag 87 als 78." Omdat ze gek waren op techniek gingen ze naar het vmbo. Daarna kozen ze voor de mbo-opleiding Mechatronica en gingen zelfs door naar het hbo. Ze liepen stage bij machinefabrikant AAE, waar ze een robotarm ontwikkelden. De fabriek kan door hun uitvinding dag en nacht draaien, zonder dat er steeds mensen bij moeten zijn. De productie werd daardoor drie keer zo hoog. De twee kregen een 10 voor hun stage. Bij het ontwerpen maakten ze gebruik van een eigenschap die veel voorkomt bij mensen met dyslexie. "Ik kan heel goed voorwerpen visualiseren", zegt Tom. "Daardoor heb ik alles vaak al in mijn hoofd ontworpen voordat ik ga tekenen." Inmiddels werkt Tom bij een bedrijf dat deuren maakt. Hij geeft daar leiding aan meer dan 100 werknemers. En Miel is voor zichzelf begonnen. "Je kan wel zeggen dat we onszelf nog steeds aan het ontwikkelen zijn", zegt hij.

Bron: Tom van Dijk en Miel Spreeuwenberg

Bron 6

Verwerkingsopdracht 3 clip: kiezen met je hart of hoofd?

Opdracht 2 bij clip

Kijkvragen

1 Zijn deze stellingen waar of niet waar?

- a. In de sector bouw en techniek zijn meer vacatures dan afgestudeerden.
- b. Er is een groot tekort aan muzikanten in Nederland
- c. Er is een tekort aan technici van het MBO, én van de universiteit.
- d. Scholen gaan stoppen met studies die een slechte baan geven.
- e. In sommige sectoren worden medewerkers uit het buitenland gehaald om tekorten weg te werken.

2. De directeur van het glaszettersbedrijf neemt geen nieuw werk aan. Waarom niet?

A Hij wil liever muzikant worden.

B Hij heeft te weinig personeel en komt niet aan het werk toe.

C Er zijn teveel mensen die bij zijn bedrijf solliciteren, dus hij moet daar eerst tijd aan besteden.